

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње за иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ
ПЕТАР I
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

Уважавајући оставке, које су Нам поднели:

Председник нашег Министарског Савета и наш Министар иностраних дела, Никола П. Пашић;

наш Министар грађевина, Пера Велимировић;

наш Министар просвете и црквених послова, Андра Николић;

наш Министар војни, ђенерал Радомир Путник;

наш Министар финансија, Др. Лаза Пачу;

наш Министар унутрашњих дела, Стојан М. Протић;

наш Министар правде, Михајло П. Јовановић;

наш Министар народне привреде, Др. Светолик Радовановић — разрешавамо их од досадање дужности и на основу члана 141. Устава упућујемо: Перу Велимировића, Андру Николића и Др. Лазу Пачу на њихова места у Државни Савет, а, Никољу П. Пашића, ђенерала Радомира Путника, Стојана М. Протића, Михајла П. Јовановића и Др. Светолика Радовановића стављамо на расположење Владе;

А ПОСТАВЉАМО:

за Председника нашег Министарског Савета и нашег Министра унутрашњих дела, Љубомира Стојановића, Министра у пензији и народног посланика;

за нашег Министра просвете и црквених послова и заступника Министра иностраних дела, Јована Жујовића, редовног професора Университета и народног посланика;

за нашег Министра војног, Василија Антонића, ђенерал-штабног пуковника;

за нашег Министра правде, Никољу П. Николића, јавног правозаступника и народног посланика;

за нашег Министра грађевина, Владимира Тодоровића, редовног професора Университета и народног посланика;

за нашег Министра народне привреде, Ивана Павићевића, јавног правозаступника из Београда; и

за нашег Министра финансија, Др. Милана Марковића, управника Врачарске Штедионице.

Председник нашег Министарског Савета, наш Министар унутрашњих дела, нека изврши овај указ.

16. маја 1905. год.
у Београду.

Председник
Министарског Савета,
Министар
унутрашњих дела,

Љуб. Стојановић с. р.

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

На предлог Председника Министарског Савета, нашег Министра унутрашњих дела, а по саслушању нашег Министарског Савета, на основу чланова: 54., 100. и 102. Устава, и чланова: 1., 2. и 98. закона о изборима Народних Посланика, решили смо и решавамо:

I

Распушта се Народна Скупштина, изабрана за четворогодишњу периоду: 1903., 1904., 1905. и 1906. године, сазвана нашим Указом од 3. маја 1905. године, у ванредан сазив за 8. мај ове године.

II

Избори Народних Посланика за четворогодишњу скупштинску периоду: 1905., 1906., 1907. и 1908. годину, извршиће се у целој земљи по прописима закона о изборима Народних Посланика на дан десетог јула 1905. године.

III

Сазива се Народна Скупштина, изабрана горњег дана, у ванредан сазив на дан двадесет петог јула 1905. године, у Београду.

ПЕТАР С. Р.

Наш Председник Министарског Савета и Министар унутрашњих дела нека изврши овај указ.

17. маја 1905. год.
у Београду.

П Е Т А Р С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Министар
унутрашњих дела,
Љуб. Стојановић С. Р.
Министар
просвете и црквених послова, и
Заступник
Министра иностраних дела,
Ј. М. Жујовић С. Р.
Министар војни,
генерал-штабни пуковник,
В. Антонић С. Р.
Министар правде,
Никола П. Николић С. Р.
Министар грађевина,
Влад. Тодоровић С. Р.
Министар
народне привреде,
Ив. Павићевић С. Р.
Министар финансија,
Д-р М. Марковић С. Р.

МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. од 16. т. м., г. Љубомир Стојановић, министар у пензији и народни посланик, постављен је за председника министарског савета и министра унутрашњих дела.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРАВУ СВОЈИНЕ И ПРАВНИМ ОДНОШАЈИМА НА ВОДАМА У СРБИЈИ.

(НАСТАВАК)

31. — *Одобрење* (повластица) за ту другу употребу јавне воде престаје:

а) *опозивањем* (ревокацијом) истога, ако је оно било дато с правом да се може опозвати (чл. 17). Опозивање бива обзиром на *јавне интересе*, односно ради отклањања поплаве, оштећења или степњавања права суседа или отклањања опасности за њих, ако је све то *доцније* наступило (arg. из тач. 4. чл. 31).

б) *протеком одређеног рока* (чл. 17).

в) *протеком рока* за који се одобрена грађевина подићи и прорадити има, па се *тон е збуде* (чл. 18). Најдужи је рок од три године. Тај се рок може у течају првога рока продужити.

г) *изостанком од рочишта* на коме је требало изнети своје *примедбе* на тражење одобрења за подизање нове грађевине, поред које не може опстати грађевина тога власника, који је од рочишта изостао (чл. 33.), јер се сматра, да *пристаје* на оно, што власт без његових *примедаба* нађе и реши.

д) *арестанком* или *променом циља* одобрене употребе воде, јер одобрење важи само за *ону грађевину* и за *онај начин употребе* воде, за коју је грађевину и за који је начин дато (чл. 25. друга алинеја). По томе, ако би се једна грађевина на води хтела преобратити у *другу*, или ако би се *начин* употребе воде или *место* грађевине хтело променити, онда је потребно *ново одобрење*.

32. — *Одржајем* (тековинском застарелошћу) не може дато одобрење *престати*, јер овде није реч о *приватном праву* већ о *јавноправном овлашћењу* употребе воде, које дају политичке власти.

33. — *Обале пловних река*. — По §§. 195. и 248. Грађанскога законика *обале свију река*, пловних и непловних, треба да су *јавна добра*, дакле у својини државе, а по члану 1. закона о водама само су *обале пловних вода јавно добро*. Али, кад се ова *наређења* доведу у везу с §§. 262, 264 до 267. Грађ. зак., — а на прва два §§-а упућује нас и сам чл. 1. зак. о водама, — даље с члановима, 4. 8. 9. 10. и трећом алинејом члана 15. реч. закона, онда излази сасвим јасно: да су *обале* и пловних и непловних *река у својини прибрежних власника*, то јест, у својини оних физичких или правних лица, чије земље чине обале тих вода, само је *вршење* њиховог права својине *ограничено* у колико то захтевају *јавни интереси* (н. пр. *пловидба*) и *суседнички одношаји* прибрежних власника.

О том *ограничењу* у интересу пловидбе говори се у члану 8. закона о водама, по коме: „*господари* (тј. сопственици) *земаља поред обала ових* (тј. пловних) *вода морају* свакад оставити *дуж воде* за *пролаз стоке и људи*, који се пловидбом баве, *онолико простора*, колико *власт* за потребно *нађе*; и на том простору *не сме* се подићи никаква зграда, *засађивати дрва* или правити каква ограда. А ако би, пак, за *пристајање лађа* или *силавоба* било потребно на коме месту *више* простора, то се може по закону о експропријацији само са *накнадом узети*“.

34. — *Својину на обалу река* признавало је *прибрежним власницима* и Римско Право (L. 5. D. 1. 8: Riparum quoque usus publicus est... sed proprietas earum illorum, quorum praedictis inhaerent.); а тако исто признају им је и данашњи грађански законици као: Француски (чл. 538.), Шпански (члан 339 м. 1^о), Италијански (чл. 427.), и т. д. па и Аустријски, јер у његовом §-у 287. (који одговара нашем §-у 195.) стоји: да су „*велике и мале реке, луке и обале морске*“ дакле, *неречне*, — *опште* или *јавно добро*; а обале морске су, данас, доиста, свуда *јавна добра*, као што су биле и у Римском праву (§. 1. 3. Inst. de rer. div.: Et quidem naturali iure communia sunt omnium haec: aer et aqua profluens et mare et per hoc litora maris. — Es autem litus maris, quaternus hibernus fluctus maxima excurrit.).

35. — *Обалска пруга* или *линија*, као *граница* речнога корита, одређује се по *средњем* (нормалном) *стању* воде у њему¹⁾.

36. — *Обезбеђење и регулација обале*. — Ако водени ток обалу рони или земљу односи, онда ни један *прибрежни сопственик* не сме, без *допуштања полицијске власти* (околног начелства), а ради *обезбеђења* своје земље, у *кориту* реке, којекавде *направе* метати, дрва *засађивати*, *пунити*, *подзиђивати*, *поткопавати* или *преграђивати*, у колико би то имало *уплива на ствојства*, *ток* или *висину* воде, те би се тиме могла *штета* нанети *пловидби*, *риболову* и другим *туђим правима* (в. 3. ал. чл. 15. зак. о вод. и §. 267. Грађ. зак.).

37. — *Б.) Непловне воде*. — Из члана 4. зак. о водама, по коме се и све *непловне* воде, реке и речице, *сматрају* за *јавно добро* и из §. 248. Грађ. законика, који *их* оглашава за *државно* (правителствено) *добро*, излази: као да нема никакве разлике између пловних и непловних вода, тим још пре, што су и једне и друге воде у *општој употреби* (in usu publico) по §. 195 Грађ. зак. и чл. 14. зак. о водама. Али, кад се с тим *наређењима* доведу у везу §§. 262. и 264. грађ. зак. и чл. 4. зак. о водама, онда излази јасно да *има правне разлике* између пловних и непловних вода. А та се разлика састоји у томе:

а) што *ново острво* у *непловној* реци не припада Држави, него се *сматра* као *прираштај* (акцесија) оних земаља, које јој

¹⁾ А томе не противречи L. 112. D. 50. Ripa putatum ea esse, quae plenissimum flumen continet.

прави обале, дакле, оно припада у својину *прибрежних* сопственика (§. 262.) и што *пресушени* део корита *непловне* реке припада такође у својину *прибрежних* сопственика (§. 264); и

б) што *право употребе непловних вода* није потпуно истоветно с правом употребе пловних вода, као што ћемо сад видети.

38. — **Право употребе непловних вода.** И ако из члана 14. у вези с чл. 4. зак. о водама, на први поглед, излази да су и *непловне* воде у *ошитој* употреби, у употреби свију и свакога, онако исто, као што су и *пловне* воде, ипак то *није* у самој ствари.

Право употребе сваке *непловне* воде, речице или потока, ограничено је само на *прибрежне* сопственике тј. на „суседне господаре“. То се јасно види из чл. 4. који предвиђа и регулише ове две хипотезе:

а) један део какве *непловне* воде тече *преко* земље само *једнога* сопственика. У овом случају, сопственик те земље, на којој је један део тока и *корита* речице или потока, има *право* да сам *сву* пролазећу воду у том свом делу корита *употребљава*. И

б) један део какве *непловне* воде тече *између* земаља два или више сопственика. У том случају *сваки* прибрежни сопственик (и поједини сусед) има *право* мимопролазну воду *употребљавати* „по дужини обале своје земље“ (чл. 4.) а до *половине* речнога или поточнога корита (чл. 13. у вези с §. 262. Грађ. зак.). И *нико* други, дакле, *не може* ту пролазећу воду *употребљавати*, осим ако му није то *своје* право, који прибрежни сопственик *уступио*, или, ако није право употребе нарочито, по каквом *ценоважном* основу (н. пр. уговору), *задобио*.

И тако из напред реченога излази:

да су *обале* и *речно* корито сваке *непловне* реке или потока у *својини* *прибрежних* сопственика; и

да *прибрежни* сопственици имају, по самом положају својих земаља, *право* *употребе* непловних вода и да им је то право *приватно-правне* *природе*, а не *јавноправне*, као што је оно на *пловне* воде, те по томе да им се оно може само путем експропријације у *оштем* *интересу* и само за *накнаду* одузети (чл. 50. зак. о водама у вези с §§. 20. и 217. Грађ. зак.).

39. — **Право употребе прибрежних сопственика на непловну воду** разликује се од *оштите* *употребе* свију и свакога на *пловној* води, не само у *правној* *природи* својој него и по *садржини*, јер *пловном* водом нико се не може *друкчије* служити већ онако, како то прописују чл. 6. и 14. зак. о водама, а *непловном* водом се може сваки прибрежни сопственик служити не само онако како прописује чл. 14., т. ј. за своје *домаће* потребе, него још и за своје друге, *пољопривредне* или *законске* *циљеве*, н. пр. да *поводљава* своје земље, да *залива* своје *усеве*, да *употреби* *пад* воде као *снагу* за *кретање* турбине, воденичког витла и т. п.

(наставиће се)

Андре Ђорђевић

ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ У СРБИЈИ

(1793 — 1869)

III.

Полиција у Србији од 1804. — 1869. год.

(НАСТАВАК)

14

Важно је, да се ни у овој уредби, као ни у раније поменутих, нигде не помињу турске власти: *кадије* и *муселими*, што значи да је још у ово доба сва судска власт, и ако не

по праву, а оно у ствари, била у српским рукама. Говорећи о турским властима у почетку овог периода, ми смо нагласили, да је хатишериф о повлачењу муселима и кадија у градове издат тек 3. августа 1830. године.

Остала садржина исписане уредбе, поред већ наглашених података о полицијским властима овог доба, пружа нам још и један доказ више о мешавини између судске и полицијске власти својим одредбама о суђењу у присуству кнеза од нахије или кнежине, о претходном суђењу код кнезова и кметова, о осуђивању кметова и т. д.

Има још неколико ствари у овој уредби, које заслужују да се нарочито нагласе и у неколико објасне. То су одредбе о надлежности полицијских власти за пресуђење извесних дела, о суђењу важнијих дела у магистратима у присуству кнеза од кнежине и два кмета, и о изузетној употреби принудних средстава ради добијања признања од крадљиваца. Нарочито су важне одредбе о надлежности, јер оне допуштају, у вези са ранијим објашњењима, а поглавито са оним које је издато Господару Јеврему под Бр. 1354, да се доста приближно утврде права кнежинских кнезова као чисто судских власти. Из ових одредаба видимо, да су они — кнежински кнезови — *могли* *судити* у *кривичним* *стварима* *дела* која *нису* *повлачила* *већу* *казну* од 25 *штаца*, *изузев* *крађа* *битни* и *арестуленција*, дакле у *главном*, *истуана* *дела*, а у *грађанским* *сва* *дела* *изузев* *оних* за *које* *се* *илакао* *ресум*.¹⁾

Одредбе о суђењу у присуству кнеза од кнежине и два кмета из места окривљеног, и њиховом „*мјенију*“, доста су сличне старој а и данашњој пороти, а одредбе о употреби принудних средстава *искључиво* *према* *крадљивцима*, само су један доказ више о томе, да је наш народ и у овоме, као и у свима осталим временима, презирао крађу много више од свих других кривичних дела.

Још су две ствари у овој уредби које заслужују пажњу, а то су *наређења*: да и пресуде *нахијских* *старешина* подлеже контроли *магистрата* (чл. 9), и да *нахијске* *старешине* воде надзор над свима *чиновницима* у својој *нахији* (чл. 18.).

* * *

У руци нам је, захваљујући г. Миленку Вукићевићу, још један важан и интересантан докуменат — једна полицијска *наредба* из 1828. год. Мислимо да нашу *прву* *наредбу* *о* *кафецијама* и *механицијама*, у којој се вели ово:

„*Благородна* *Господо* *кнезови* *Магистрата* *Н. Шабачке!*“

До знања ми је дошло, да ви врло слабо полицијски ред *набљудавате*, *ненадзиравајући* што се по *меанама* *ноћи* у *це* *време* *чини*, и по *сву* *ноћ* *сумнителни* *скитачи* по *неким* *ме* *анима* и *кафанама* *бдинују*, *пјанчују* и *друга* *злоупотребленија* *чине*, и ви на то до сада све *глуви* *бисте*; зато *налажем* *вам* *совим* *писменом*, да *одма* *сазовете* *све* *меанције* и *кафеције* и да им *строго* *запретите*, да у *напредак* *Подобније* *Злоупотребленија* *било* *неби*; *Запрештава* *се* *свакоме* *послие* *два* *сата* *ноћи* *Меане* и *кафане* *отворене* *држати* и *којекакове* *безпосленике* *придржавати*, *илити* *Пјанице* *терпети* да *чуиствие*, или *најпослие* *којекакове* *играче* и *ноћнике* *преко* *реченога* *времена* *задржавати* у *Меани* или *кафани*. У *исто* *време* *закажите* *ме* *анцијама* и *кафецијама* да се *усудили* *неби* *којекакове* *безпослене* *Бећаре* *придржавати*; ако *таковие* *кои* *има* *то* *одма* да *Магистрату* *јави*, *Магистрат* *пак* *Јемство* за *њи* *искати* *мора*, *кои* *такове* *неима* *нити* *наћи* *може* *то* *из* *вароши* *изтерати* да *буду*.

¹⁾ Ресум се *наплаћивао* за *сваку* *извршену* *наплату* *дуга* и *износио* је на *сваки* *грош* по 2 *паре*.

Ово врло јасно преставите кафецијам и меанцијам да кои ову Заповест точно набљудавао неби, онаи под новчану и телесну казен подпасти буде.

у Шапцу
17 Августа 828.

ваш Доброжелатељ
Ефрем Обренович

П. П. Само мусафири смирено и пристоино могу после уреченога времена седити и разговаратисе и —

Овди ваља Меанцијама и кафецијама изјаснити да од ове Заповеди није нико Искључен, био Чиновник или Служитељ Господарски. Свакога онога који би се овои Заповести противио то Меанција или кафеција да га Магистрату или Патрицији јави.

Е. Об.

Од важнијих мена у развиту полицијских власти до 1834. год. вреди поменути, да су стари називи „кнежини“ почетком 1830. год. замењени са „капетанијама“, а доцније са „срезовима“, и да је ове исте год. реорганизована *полицијска управа* у Београду. Звање *управника Београда* датира се, први пут, из овога времена, а први управник Београда био је *Цветко Рајевић*.

Године 1833., капетаније: студеничка, јошаничка и новопазарска придружене су нахији пожешкој, која је с тога прозвана „*пожешко-новопазарском*“, а стара *соколска* нахија придружена је Јадру и Рађевини, и с њима заједно образовала *подрински округ*.

Почетком 1834. год. унутрашње уређење Србије претрпело је знатне измене поделом земље на *велика сердарства* и установом *попечитељства*.

Фебруара месеца ове год. одржана је у Крагујевцу Народна Скупштина на којој се, поводом добивеног фермана од 26. октобра 1833., којим је Србима призната независна унутрашња управа, већало о новом уређењу земље, а одмах после Скупштине, почетком марта, кнез је поставио за велике сердаре, и то: *Јована Обреновића* за сердарство *рашко*, *Јоксу Милосављевића* за *подунавско*, *Вула Глигоријевића* за *мачванско*, *Стевана Стојановића* за *тимочко* и *Милету Радоковића* за *расинско*.

Писмо кнежево о њиховом постављењу, датирано 10. марта 1834. год. под Бр. 879., гласило је:

„Као почетак внутрењи наши устројенија јест постављеније Велики Сердарства у Отечеству нашем. Под сваки од ови Велики Сердарства стоје више окружија, која су до сада Нахијама називана. Тако поставио сам једно велико сердарство: *Тимочко*, једно *Подунавско*, једно *Расинско*, једно *Рашко* и једно *Мачванско*.

1. Под велико сердарство *Рашко*, потпадају окружија *Старовлашко*, *Ужичко*, *Чачанско* и *Рудничко*.
2. Под велико сердарство *Расинско*, потпадају окружија *Крушевачко*, *Јагодинско*, *Параћинско* и *Ресавско*.
3. Под велико сердарство *Подунавско*, потпадају окружија *Пожаревачко*, *Смедеревско*, *Београдско* и *Крагујевачко*.
4. Под велико сердарство *Мачванско*, потпадају окружија *Шабачко*, *Ваљевско*, *Подринско* и *Соколско*.
5. Под велико сердарство *Тимочко*, потпадају окружија *Књажевачко*, *Црноречко*, *Крајинско* са *Поречом*.

Великим сердаром постављам вас, и препоручујем вам, да од данашњег дана тако се и зовете, а сва ваша исчислена окружија, која под исто велико сердарство падају, нагледате, *сав поредак све правосудије и вообиче сва дјела руководећи*, која се у истим окружијама догађају. За сада вам толико јављам, а позније доћи ће вам и торжанствена диплома о истом достојанству, и уредба о дужности и власти великог сердарства. Препоручујући, да ово моје писмо у вашем Сер-

дарству обнародујете, и да ми сваке недеље рапорт шаљете, што се у вашем сердарству и на граници догађа⁽¹⁾.

Није тешко увидети, из изложених редака, да су велики сердари, после кнеза Милоша, били највише судске и управне власти у земљи у ово доба, као и да је њиховом установом још више умањен значај нахијских старешина.

На месец дана по постављењу сердара, постављени су и попечитељи. За првог попечитеља у новоослобођеној Србији (попечитеља правосудија и просвјешченија) постављен је онај исти *Лазар Тодоровић*, кога смо налазили 1808. год. као *варошког полицају* у Шапцу, а који је у ово време био члан Великог Народног Суда у Крагујевцу.

Априла 11. ове исте год. наименован је за попечитеља внутрених дела *Ђорђе Протић*, такође члан Вел. Народног Суда, а 23. истог месеца за попечитеља финансија *Коца Марковић*. *Тома Вучић* — *Перишић* постављен је за попечитеља војног 2. јуна, а *Димитрије Давидовић* за попечитеља иностраних дела под 8. јулом ове исте год.

На 7 месеци по овоме — 2. фебруара 1835. год. — дошла је позната *Сретењска Скупштина*, која је својом уставном реформом поставила темељ новој државној управи у Србији.

* * *

Само још неколико речи о општем стању полицијских власти у овом трећем периоду.

Оно што на први поглед пада у очи код овог периода то је, да се у њему разликују два, сасвим јасно обележена стадијума у погледу развита, задатка, дужности и надлежности полицијских власти. Први обухвата време до установе судова, и одликује се скоро апсолутном надлежношћу полиције. Задатак њен у ово доба идентификован је потпуно са задатком целокупне унутрашње државне администрације, или још боље, она је била, као што смо једном раније нагласили, и *извршна* и *судска* и *финансијска* и *војна* и *духовна* власт овог времена. Као прва, извршивала је сва наређења врховног кнеза и Народне Канцеларије, као друга судила је све грађанске и кривичне ствари „*кромје случаја гди се главе тиче*“, као трећа распоређивала је и купила порез, водила рачуна о мезуланама, скелама, а у неколико и о ђумруцима.

У улози војних власти виђамо полицију, односно њене старешине, као представнике народне војске, а у улози духовних власти као судије у брачним споровима с једне, и надзорне власти над свештенством с друге стране. Никад полицијска власт у Србији није била већа и јача но у ово доба.

Други стадијум почиње са установом судова и свршава се уставном реформом. У њему полиција не само да постепено губи судску (установом судова), војну (установом *солдата*) духовну (постављањем епископа) и царинску власт (постављањем *ђумругија*), већ и један део послова, који су неспорно спадали у њену надлежност, пренет је у надлежност судску (надзор над странцима, пасошима, животним намирницама, избор *варошких полицајаца* и надзор над њима и т. д.), а и она сама стављена је под надзор Великог Народног Суда. Развијање свих ових власти, дакле, било је на штету полиције, или још боље: у колико се државни живот развијао и прилагођавао савременим потребама друштва, у толико је и ранија апсолутна моћ полиције опадала.

И још нешто:

(наставите се)

Д. Ђ. Алимпић

¹⁾ Државна Архива — Дипломе државних службеника.

КРИМИНАЛНА ПСИХОЛОГИЈА

IV

(СВРШЕТАК)

Има случајева у криминалистици, кад треба да се пронађе истина, или да јој се ухвати бар траг, нарочито у случајевима где је опасност да се осумњичи и осуди какав невин човек за извесан злочин, да се тада употребе све горепоменуте особине. Апелира се на част, на понос и достојанство, на савест и човечност, па и на религију и — све је то узалудно, ништа не помаже; али кад се наиђе на ону жицу, коју сачињава егоизам, па се у њу дирне, онда зазвони права истина. Егоизам је у криминалистици уједно најбољи пробни камен за пробање и изналагање истине у кривичним делима.

Утврђење истине у кривичним делима, било би много ређе и много теже, него што је то случај, кад не би људима тако тешко падало да нешто прикрију и чувају у тајности. То је и у народу позната ствар. Многбројне пословице разних народа потврђују истинитост ове поставке. Многе, н. пр. говоре о томе, како жена није у стању тајну да сакрије, ни да сачува. Код Италијана важи мишљење да жена која зна тајну, коју треба прећутати, може врло лако прснути, ако је ма коме не открије и не повери. Немац говори: Ако се жена оптерети тајнама, које мора чувати, она брзо остари и поремети своје здравље; јер тајна је жени штетљива по здравље. Енглези се, само у грубљој форми, на исти начин изражавају о жени. У безбројним песмама, легендама, причама, новелама и романима расправља се тиме како је човеку врло тешко да чува тајну. Позната је она наша пословица „заклела се земља рају, да се сваке тајне знају“. Ваља се сетити и оне приповетке Иве Павловића „Оно ће јарко сунце проказати“, која се налази готово у свима литературама. Филозоф Лоце врло zgodно примећује: „ми врло рано научимо говорити, али врло доцкан научимо ћутати“. Ова појава је врло честа не само код злочинаца и криваца, него и код сведока који, из буди ког било разлога, нешто неће да кажу, него прикрију, па се ипак сами издају.

Но, с друге стране, од стране криминалисте и иследника, ћутање је врло важна појава, нарочито у пословима иследничким. Само се по себи разуме, и о томе овде није реч, да криминалиста не износи службене тајне. Такови случајеви су веома ретки. Али се често дешава, нарочито код млађих и врло заузимљивих криминалиста, да им по који пут склизне са усана каква интересанта појава у њиховом раду, која је могла остати необјављена. Кривичне ствари, злочина дела и т. подобно буде код свакога велико интересовање, и кад се чешће причају, доводе оне, што их слушају до разних закључака и комбинација, које они праве по свом нахођењу, ту се често испричани догађај примењује на поједине погодне, а често и ненадлежне личности. Ваља се само сетити оне анегдоте коју је Бокачо изнео:

Једног младог а веома омиљеног свештеника окупе у неком салону даме, да им прича о првој исповести. После дужега колебања он исприча, наравно не помињући име оне, коју је исповедио. Свештеник рече да се његово прво исповедање тицало браколоства. После неколико тренутака у салу је дошао, мало одоцнио маркиз Н. са својом ванредно лепом женом, која кад виде свештеника, поче му пребацити што их тако ретко посећује додајући: „није лепо да ме као своју прву исповедницу заборављате“. Није нико од присутних требао ништа више да додаје, па да искомбинира за се и све остало.

То ћутање, којим криминалиста треба да располаже, има да се нарочито односи у поступању према кривцима и сведоцима. Било да судија жели да покаже кривцу како много зна; било да судија жели да покаже како су тачни његови закључци; било да је рад својом поверљивошћу да импонира кривцу или сведоку, или да привуче и задобије за се исказника — он грешит ако то чини не штедећи свој говор. Омање је греха ако иследник не дозна све што жели не говорећи много, него ако што при ислеђењу погрешно дозна, говорећи много. Врло је важно правило, којег се иследник треба да придржава: не ваља грабити да се дозна више, него што се уопште може дознати; нити се ваља претварати, да иследник нешто више зна, него што у ствари зна. Погрешка је, и ако добронамерна, кад неко мисли да нешто зна, ма да то није истина. Са свим је све једно да ли смо ми намерно или ненамерно неистином се послужили и изrekli је. Не треба ни доказивати штетљивост овога. Ми то можемо опазити најбоље на своме ближњему, који много говори, кад је нешто сувишно и излишно казао.

Ако је потребно да нешто остане у тајности, онда се о томе мора водити строго рачуна, колико се може нанети штете и вреда стварима и људима, ако се изнесе на видик оно, што треба да остане у тајности. — Исто тако и тајну, коју криминалиста има да сазна и докучи, он не треба похлапно да истражује. Лаган корак је и овде за препоруку. Не треба се на какву тајну непосредно окомити питањима, него, ако она за кривично дело и сазнање истине има вредности, онда треба пустити да њу открије и обелодане споредне чињенице. Треба само што више чињеница истицати, које се групишу око тајне и оне ће саме најзад довести до тле, да се тајна прокаже.

Признање тајне јесте један велики психолошки проблем. У неким случајевима криминалистике јасни су и видни разлози за признање злочина или откриће какве тајне: учинилац кривичног дела најзад увиди да су докази, који га терете, тако јаки и непобитни, да ће зајзвесно бити осуђен и стога и зато мисли и тражи да ће признањем самога дела ублажити казну, или се бар нада да ће признањем дела и истинитим изношењем већи део кривице са себе свалити, а у случају и на другога натоварити. У кривичним ислеђењима има чак и таквих случајева да кривац не само признаје дело, него се чак и хвали и више за себе износи, него што је у ствари било.

Ти су случајеви чести код појава међусобне туче сеоске омладине. Сличне појаве признавања и изношења нечега више, него што је у ствари било, има код признања за дела учињена из ината и пркоса, из мржње или нарочито уверења. Овај се последњи случај јавља код политичких деликата. Чак бивају признања из осећаја племенитости, да би се каква драга или блиска личност ослободила или да би јој се олакшало, па онда признања из заблуде, што најчешће бива при комплотима, да би се добило времена или за бегство или за уклањање лица или предмета, који могу компромитовати. У свакој прилици деси се да човек нешто одриче све докде, док мисли да су му намере или планови испали за руком. Најзад долазе признања на самртничкој постели. Прва врста признања има ову карактеристику: сва долазе немотивисана. Признања на самртничкој постели имају религиозни основ или имају тенденцију да невинога спасу беде и ослободе, или да га још више у казни одрже.

Случајеви признања су веома различити. Али велики део њихов остаје за нас више или мање неразумљив. Криминалиста није у стању да ухвати конце мотива из којих се долази до признања. Ј. А. Mittelmaier је у свом делу „Наука о доказу у немачком казненом процесу“ изнео врло много примера, који потврђују горњу поставку. На неке кривце дејствује грижа савести нарочито код хистеричних и јако нервних природа, код којих се често убијена жртва стално појављује те их чисто гони и мучи или им стално звони у ушима клетва жртве или зови похараног новца. Психолошко испитивање утврдило је да у оваким приликама, где се јавља признање самога кривца не дељује само оно што ми називамо савешћу; него је то једно више или мање болесно душевно стање, где је фантазија надражена до психозе. Врло су ретки случајеви где је само грижа савести једини повод за признање злочина. Оваква признања не треба одрицати, она постоје, ма да им ми нисмо у стању да нађемо мотив. Неко је признао дело, јер га је признао, а даље друго шта за криминалисту није ни потребно.

Кад криминалиста има пред собом једно готово признање, обичан посматралац би помислио: сад је криминалиста свој посао свршио. У самој ствари он ту баш отпочиње свој најважнији посао. Из обзира предострожности сва законодавства тек тада дају потпуну, доказну вредност признању, ако оно иде у склад са оптужбом. Захтева се, дакле, ма каква објективна, садоказна потпора и потврда признању, управо подлога за признање. Из ове тенденције закона излази да подлога за признање тек тада може имати вредности пред законом, ако је само признање независно постало, ако није насилно и изнуђавањем изнесено. Само пак признање има врло велику сугеративну моћ за судије и сведоке, за правобраниоце и све који су у ма каквој вези са злочинцима.

Чим је признање изречено, онда све оно што је познато и докучено долази под

стеру утицаја и дејства тог признања. Деси се злочин. Ма из којих разлога посумња се на А. Први претходни посао криминалисте је да сав доказни материјал и све основе подозрења по могућству примени једној представи и да га њој прилагоди, да основи подозрења дају представу: А. је извршилац злочина. Посматрају се појединости и ако одговарају претпоставци утврђује се поставка: А. јесте извршилац злочина. К томе ваља додати изјаве сведока које утврђују поставку: А. је извршилац злочина. Све дакле одговара оправданој сумњи, све складује и утврђује да је А. извршилац злочина. И све се то понова провери и понова испита. — Али се уједанпут јавља Б. који призна дело... Шта ће се радити у таком случају? — Сама та околност, да се јавио други као извршилац дела, од толике је важности да сви знаци подозрења, које смо употребили противу А. одједанпут отпадају одмах и представа о извршиоцу злочина одмах се везује за Б. Наравно мора се проучити сав материјал, сви основи подозрења, који се примењују на Б.; ма да су сви они пре тога пасовали у примени на А., сад одједном исто тако пасују и на Б. — Криминалиста мора доказати из признања, а и из осталих факата оптужбе да утврди. Законодавац свију савремених културних држава исходи од правилне и тачне поставке да бивају и неистинита признања, било из жеље да онај који тако признање чини да што заради било да то чини из какве болесне околности, било из тежње или намере да на тај начин ослободи и спасе самога извршиоца дела. Сва та неистинита признања могу бити обелодањена једино када се ставе у супротност са оптужбом, и кад јој противурече. Ако се признање одмах прими за готово, то онда, ово средство утврђења истинитости признања не важи. А ваља знати да се лажна признања врло често јављају код малих кривица и безначајних кривичних дела, где има више извршилаца и где је само један кривац откривен, а треба и друге ухватити. У таком случају врло се лако може узети на се туђа кривица. То бива код омањих крађа и похара, при тучама, јавним изгредима, демонстрацијама, пијанкама и т. д.

У оваком случају још је тежа ствар према сведоцима се умети односити. Сведок (нарочито онај који егзалтира) кад има пред собом присебног иследника може бити лако изведен на прав пут, на правилно гледиште и врло корисно употребљен, да се дође до праве истине о кривичном делу. Исто се тако конструктивно може радити са веома разумним и оштроумним сведоцима, који зато не морају бити вазда образовани и школовани људи. Помоћу њихових исказа може се доћи до истине о кривичном делу, ма и не постојало никакво признање извршиоцево. Има врло много људи, присебних и озбиљних, нарочито у сеоском сталежу, који су лако приступачни таком поступку и радо и отворено све изнесу, све саопште што знају о кривичном делу, само кад им се лепо понуди рука и изиђе пријатељски на сусрет. У таком случају исказ не треба у целости примати, него га делити на

ситне делове. Код мање интелегентних људи мора се иследник ограничити на општа правила: захтевати потпуну тачност у изношењу и излагању догађаја. А сразмерно је незнатан број неистинитих признања у крупним злочинима.

М. Павловић.

ПРАВНИЦИМА НА РАЗМИШЉАЊЕ

26. јула, 1904. год. молио је Управу гр. Београда д-р Ђ. Т., да му одобри право лекарске праксе у Београду, позивајући се на решење Министарства Унутрашњих Дела СБр. 5997 од 26. јула 1897. год., којим му је признато право слободне праксе у Србији, пошто је примљен за српског штићеника. Управа је упутила ту молбу Санитетском Одељењу Министарства, са питањем, да ли се молилац може уврстити у ред београдских лекара.

Министар унутрашњих дела, актом својим СБр. 7899 од 15. септембра 1904. год., известио је Управу: »Да молиоцу не може одобрити право лекарске праксе у Београду, пошто је њему, решењем СБр. 5997 од 26. јула 1897. год., одобрено право праксе на неправилан начин, и то само за удаљене крајеве Србије, и што је одлука о томе донесена без мишљења Главног Санитетског Савета, које је, према чл. 4. тач. 1. закона о чувању народног здравља, обавезно за такве случајеве. Тим пре не може му дати право лекарске праксе у Београду, што је, приликом оцене једног лекарског уверења, које је д-р Т. издао у 1902. год., Главни Санитетски Савет у седници својој од 14. јуна 1902. год. Бр. 69, донео мишљење, »да д-р Т. није требао добити право праксе у Србији без полагања државног испита, пошто располаже врло слабом знањем из медицинских наука«.

Противу овога решења изјавио је д-р Т. жалбу Државном Савету, и овај је актом својим Бр. 2098 од 22. марта т. г. известио Министра унутрашњих дела о следећем:

».... Државни савет налази, да жалбено решење не одговара закону из ових разлога: Кад је жалитељу решењем Министра унутрашњих дела од 26. јуна 1897. год. СБр. 5997, по наплати прописне таксе у 100 динара, дозвољено право лекарске праксе у Србији, онда Министар није имао ослободу у закону, да ово, једном признато право, одузима жалитељу забраном праксе у Београду, подвргавајући његове квалификације новој оцени. Овакав поступак у опреци је са чл. 144. тач. 6. Устава, по коме решења министарска, у путу жалбе, могу бити цењена од Државног Савета и поништена, ако би била противна закону«.

Стојећи на оваком гледишту, Државни је Савет, ради објашњења и решења по овоме предмету, позвао Министра на свој састанак, који је имао бити 8. априла т. г. Пошто је тај акт доцкан примио, и није могао одмах да прикупи потребни материјал за оправдање свога оспореног решења, Министар унутрашњих дела умолио је, актом СБр. 3917 од 7. априла т. г.

да Савет одреди други састанак за расправу тога питања, и приметио:

»У исто време част ми је приметити Државном Савету, да је рђаво применио у овом случају одредбу чл. 144. тач. 6. Устава на моје решење, с тога, што оно стоји у опреци са поменутиим чланом. Ја никад, па ни у овом случају, нисам спорно право Државном Савету, да спорни административни предмет решава, као што ни Савет не може тврдити, да моје ожалбено решење стоји у опреци са поменутиим чланом Устава«.

За расправу тога питања одређен је други Саветски састанак за 22. април т. г. и Министар унутрашњих дела упутио му је акт следеће садржине:

»Пошто сам спречен другим државним пословима, да лично присуствујем Саветском састанку, на коме има да се донесе коначно решење по жалби д-ра Ђ. Т. због мога решења о забрани праксе, то ми је част изнети писмено своје разлоге, са којих остајем и даље при своме решењу.

Своје право на приватну лекарску праксу оснива жалилац д-р Т. на решењу Министарства Унутрашњих Дела СБр. 5997 од 20. јуна 1897. год., којим се одобрава г. д-ру Ђ. Т., српскоме штићенику, право слободне лекарске праксе у Србији.

То одобрење нисам могао признати као законито, јер је незаконито донесено, противно чистој и јасној одредби чл. 16. тач. 2. санитетског закона, позивајући и на тач. 1. истог члана, који одређује да нико не може практиковати као лекар у Србији, ако нема дозволу за то од Министарства Унутрашњих Дела; ту формалну страну одобрења условљава другим безусловним материјалним условом, да Министар може давати ту дозволу само оним лицима, која су српски поданици, и који имају сва својства прописана у чл. 9. т. 1.

Међутим у поменутом Министарском решењу даје се право на приватну праксу српскоме штићенику.

Поданик и штићеник једне земље није једно и исто. Правно су то два различита лица са разним дужностима, па и правима.

Као што се штићенику не може дати указно дејствително звање, но само контрактуално, као непуноправном грађанину ове земље, тако се исто не може дати ни право на приватну праксу некое, који није пуноправан српски рођени или прирођени грађанин, и који није положио заклетву на поданство.

Основаност мога мишљења види се и у томе, што пракса лекарска, на коју контрактуални лекари у државној служби имају права, престаје онога часа, чим та лица престану да буду контрактуални чиновници.

Да поданик једне државе и њен заштићеник нису једно исто, види се из височајше уредбе од 26. јануара 1860. г. ВБр. 175, тач. 5. и 6., јер штићеник једне државе може ту заштиту напустити кад год хоће, а тако исто му се може и одузети, док поданик једне државе не може своје поданство напустити кад хоће, нити му се оно може одузети кад се хоће.

Но осим те незаконитости, поменуто решење садржи још једну незаконитост. Важност докумената д-ра Т., на основу којих је постављен за контрактуалног средског лекара, учинио је сам начелник Санитета својим рефератом СБр. 4410 од 6. јуна 1893. год. и оценио их као пуноважне према чл. 9. тач. 1. По чл. 4. тач. 1. санитарског закона, међутим, то право припада Санитетском Одељењу Министарства Унутрашњих Дела: „да са Главним Санитетским Саветом испитује и оцењује научну и стручну спрему и академијску квалификацију“.

У овом случају нико није ни питао Главни Санитетски Савет за његово мишљење; а какво би мишљење Савет дао, види се из приложених неколиких мишљења његових, која одлучно дисквалификују лекарску спрему д-ра Т.

Дакле и у оцени квалификације д-ра Т. учињена је незаконитост обилажењем Гл. Санитетског Савета и нетражењем његовог мишљења о квалификацији д-ра Т.

У главном са ова два разлога ја сам оспорио д-ру Т. право приватне праксе, и ако је он, од стране мога претходника, то право добио. Кад сам ово учинио, нисам учинио ништа противно закону, већ на против, својом одлуком, ја сам, као чувар санитарског закона, одржао у важности одредбе овога закона, које је мој претходник погазио, кад је д-ру Т. признао право приватне праксе. Налазим, да на ово имам права, кад год нађем да је повређен материјални пропис закона, као што је овде случај, стојећи још и на томе земљишту, да су материјалне одредбе закона увек јаче и старије од решења министарских, која нису основана на закону, односно, која су противна закону, чије је чување и правилно примењивање поверено дотичном министру.

Најзад, ја сам оваким радом имао намеру, да питање, о коме је овде реч, изнесем пред Државни Савет, као највећи административни суд, те да он донесе одлуку: *да ли је јачи закон, који је уредно законом постао, или једно решење Министрово, које је противно томе закону, као што је случај овде?*

Напоследку, ја оваком одлуком нисам повредио никакво стечено право д-ра Т., јер, према напред изложеном, он право, које хоће да одржи, није могао ни задобити, и кад га је неправилно задобио, не губи ништа, кад се то неправилно стечено право одузме“.....

И поред овако јасно на закону основаних разлога, Државни је Савет, у својој општој седници, остао при првом свом посматрању, и поништио ожалбено решење Министрово. — Решење Државног Савета од 26. априла т. г. Бр. 2945. —

По одредби тач. 2. чл. 16. закона о уређењу санитар. струке и чувањ. народ. здравља, приватна лекарска пракса дозвољава се само оним лицима, која су српски поданици и имају услова из прописа чл. 9. т. 1. Те су одредбе важиле до 20. фебруара т. г., дакле и у времену, када је д-ру Т. 1897. год. издато право, противно закону као штићенику, који ни до данас није српски поданик.

И одредба старог закона и измена чл. 9. закона о уређ. санитар. струке постављају као битну погодбу за добивање дозволе и права на праксу, поред квалификација, и српско поданско. То нема д-р Т., што је противно јасним одредбама специјалног закона. А да неко стечено право буде у истини право, треба да је основано на закону.

У овом случају, с погледом на решење Државног Савета, Министар унутрашњих дела је у дилеми: *ако изврши Саветско решење и дозволи праксу д-ру Т., газир члан 9. новог и чл. 16. тач. 2. старог закона, а ако га не изврши, огрешио се о тач. 6. члана 144. земаљског Устава, пошто су Саветска решења обавезна за њега.*

Радо бисмо чули мишљење наших правних стручњака о овоме питању, и у том циљу стављамо им на расположење ступце нашега листа. **О. Б.**

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Спаљена вештица. — Колико иде далеко у Сицилији код сељачкога сталеза веровање у моћ живих вештица, може се видети из овога примера, који се скоро десио са једном часном и добром домаћицом, која је постала жртва сујеверја у вештице. Брачни пар Бартоло и Лукреција Сколе оптужио је комшилук за то, што су убили сестру Бартолову, Антонију Лојаконо, и то за то, што су веровали, да је ова својим ђаволским вештинама допринела да им умре њихово јединче. Сујеверни пар нападне ноћу на брачни пар Лојаконо, разбије главу мужу, а Лукрецију полије гасом, па је живу спали. Обоје су предати суду, али се не кају за дело, које су учинили из освете вештици.

Тетовирање очију. — Ма колико на први поглед изгледало невероватно, да се и очи могу тетовирати, и на овај начин знатно изменити природна боја дужице и зенице, ипак је ово данас свршена ствар по извешћу лијонског Архива за криминалну антропологију и кримнологију. Заслуга за ово, вели сеу овом часопису, припада *Хасколу и Хеферману*, бостонским очним лекарима, који већ увелико врше ове дрске али и успешне операције. Помоћу особито финих инструмената успевају они да у рођачу, а за једну десетину милиметара испод површине, убригају неколико капи нарочитог пигмента, чија боја може бити плава, зелена, црна и кестењава. После ове операције, довољно је не напрезати очи читањем и писањем за једну недељу дана и — ствар са „*ирефарбаним*“ очима потпуно је свршена. До сад је наука користила у истој мери и полицајцима и злочинцима, али овај последњи успех, како изгледа, биће од користи само злочинцима, јер ће несумњиво отежавати утврђивање идентитета. Надати се пак, да ће се убрзо пронаћи, ако већ и није пронађено, какво „*контра-средство*“, које ће бити у стању да уништи вештачку боју ока, као год што се помоћу познатог средства Др. Варо-а могу уништити тетовирани знаци на свима осталим деловима човечијег тела.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Моша Адава, тргов. помоћник из Шапца, изузео је од Морица Албахари трг. онд. 1130 динара на име куповине сувих шљива па је са новцем 14. ов. м-ца побегао. Моша има 47 година, раста је средњег, у опште приномањаст, иде погурено. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Мошу у својим домаћајима потраже, и пронађеног спроведу начелству округа подринског с позивом на Бр. 7989. — УБр. 17154.

Спасоје син Загорке Обрадовић, удове родом из Берана у Турској, ђак П. разреда крагујевачке гимназије, пре десет дана отумарао је незнано куда из Крагујевца. Стар је 13 година, сув, приномањаст, од одела имао је: панталоне, копоран, на глави шешир и на ногама подеране ципеле. Позивају се све полиц. и општинске власти да Спасоја у својим домаћајима потраже и нађеног упуте начел. округа крагујевачког с позивом на Бр. 7810 — УБр. 17108.

Драгића Марића, терзије из Шапца, нестало је 1. маја ове године. Он је стар 45 година, средњег стаса, очију црних, косе црне, обрва црних, од одела има на себи: шарени капут и панталоне, а на глави шубару. Ко о несталој Драгићи ма шта зна, моли се да о томе извести начел. окр. подринског с позивом на Бр. 7304. — УБр. 16585.

Михаило син Симе Новаковића, 23. априла ове године побегло је од куће својих родитеља без икаквог узрока. Позивају се све полиц. и општинске власти да га у својим домаћајима потраже, и на случај проваласка упуте начелнику среза посавског, округа ваљевског с позивом на Бр. 5860. — УБр. 15140.

П О Т Е Р Е

Лука Младеновић, тежак из Д. Цришаве, окривљен је код начелника среза трстеничког за дело из §. 191. казн. зак.

Лука има 33 године, средњег је раста, приномањаст, сувољав, бркова великих жутих, очију граорастих; на себи има поцепане чакшире и жут полован гуњ, на глави шајкачу.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Луку, који је у бегству, живо потраже, и нађеног спроведу начелнику среза трстеничког с позивом на Бр. 5859., или Управи града Београда с позивом на Бр. 16543.

Милија Милић и Радоје — Раца Јовановић из Д. Коњуше, решењем прокупачког првостепеног суда од 19. фебруара 1905 год. Бр. 1837, стављени су под суд и у притвор, као саучесници познатог хајдука Недељка Питулића. И један и други у бегству су још од 1894 год.

Милоје има 44 год., косе је плаве, бркова риђих, очију плавих.

Радоје има око 30 год., раста је средњег, очију плавих, у опште је риђ.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Милију и Радоја у својим домаћајима најенергичније потраже, и у случају проваласка под сигурном стражом спроведу прокупачком првостепеном суду с позивом на Бр. 5365. УБр. 18649.

Цема и Осман Усејиновићи, Мустафа Мелишевић и Мустафа Абазовић, Цигани из Букова у срезу пчињском, одговарају за дело убиства код тамошње среске власти, а још од августа месеца 1903 год. налазе се у бегству. Цема је стар 47 година, зуба великих и шкрбих, на глави носи фес. Осман је стар 27 год., црних бркова, на глави има белегу од ране, носи фес и око врата шал. Мелишевић је стар 32 год., сипичав по носу, замуцкује кад говори, носи белу капу. Абазовић је стар 39 година, подебео, на горњој усни има израштај, на глави носи фес. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за њима нареду потеру и у случају проналаска упуте их стражарно начелнику среза пчињског с позивом на Бр. 5284. — АБр. 806.

Крађа коња. Ноћу између 7. и 8. т. м. непознати лопови украли су два коња и једну кобилу Јовану и Петру Димитријевићу, тежаку из Вел. Врбице у срезу клучком. Један је коњ длаке беле, матор 10 год., на левој бутини има белегу; други је длаке ђогатасте, матор 7 год., у десно уво ровашен. Кобила је матора 5 год., длаке жуте, са жигом «О», без других роваша. Препоручује се свима полиц. и општ. властима да за лоповима и покрађом нареду потеру и у случају проналаска спроведу их начел. среза клучког с позивом на Бр. 5650. АБр. 792.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Владимир Костић — Николић, звани „Гуша“, опасан лопов, пао је ономад шака београдској полицији. Ухваћен је на самом делу крађе. Још од пре дваестину дана осетило се његово присуство у Београду; једна извршена крађа на Врачару и једна покушана у Палилули, то су јасно наговештавале.

8. ов. м-ца, у само свануће увукао се у једну кућу у Симиној улици, па наишав у предсобљу на један куфер са стварима, зграбио га је и одмах почео бежати, не разбирајући много шта је у њему. При самом изласку из дворича буде примећен од укућана, који привичу за њим. При том наиђе и ноћни стражар, те он баца куфер и нагне бежати на другу страну, али га стражар ухвати.

* * *

„Гуша“ је родом из Београда, стар око 34 године, средњег раста, висок 1,66 м., косе смеђо-проседе, браде риђе, очију жућкасто-зелених; на левој руци има белегу од ране неправилног облика, величине 9/4 см. на унутрашњој страни шаке, од те ране цела је шака деформисана, а средњи и мали прст укочени и мало повијени унутра. На истој руци има белегу од чира, величине петпарца, на задњој страни врха рамена.

Он је рођени брат познатог варалице **Алексе Костића**, чију смо слику са описом изнели у 4. и 5. броју „Полицијског Гласника“ од ове године и **Радомира Костића**, такође опасног лопова, који се сад налази на издржавању осуде.

Свега их је три брата и сва три су злочинци, а имају и две сестре, које нису много од њих одмакле.

Интересантно је, да им је отац био београдски учитељ, а у колико се могло сазнати,

и мати им је била ваљана жена. Откуда од тако добрих родитеља овако рђава деца за чуђење је. Вредно би било знати податке о њиховим старијим прецима и другим блиским рођацима, јер се преступност све деце извесних родитеља, нарочито када су ту били услови за њихово правилно развиће, не да тако лако објаснити са наследношћу, но ови се подаци нису могли за сада добавити пошто су им и отац и мати по рођењу из Аустро-Угарске, те их слабо ко зна, а сами они о њима неће да дају никаква обавештења.

Како је који одрастао, он је одлазио из родитељске куће у свет и заметао сталну борбу са полицијом и кривичним законом. Најстарији Владимир и средњи за њим Радомир, били су најпре коцкари док се нису нишчаурили у опасне лопове, а најмлађи Алекса био је од вајкада и остао варалица.

Каква случајност! И Алекса и „Гуша“ налазе се сада под истрагом, само Алекса код суда, а „Гуша“ још код полиције. И ако их раздваја само један плат кад су на чистом ваздуху, ипак не маре да се виде. Нарочито „Гуша“ мрзи Алексу, јер, вели, Алекса је долазио својим мајсторским преварама до десетину хиљада динара, па му ипак никад ништа није хтео дати. Алекса, опет, вели за њега да га само срамоти својим лоповлуцима.

„Гуша“ је ово сад пети поврат за који се зна. Први пут је осуђен 1886. год. на седам година робије због више опасних крађа, извршених у друштву са Михаилом Брдаревићем; други пут 1894. год. на пет година робије због извршене опасне крађе Ва. Тајсићу, пензионеру, и четврти пут прошле године за просту крађу са неколико месеци.

У Тасиним белешкама „Деца Робијаша,“ „Гуша“ се помиње као један од опасних лопова, који се није устручавао ни од тога, да откопава гробове и скида драгоцености од мртваца. Он таман и изгледа као оно хијене што откопавају мртваци: вуче се потмуло и погурено, мислио би човек на први поглед да је какав просјак, али кад се разјари права је звер.

Кривице никад не признаје, сем кад се на делу ухвати као ово сад. Када је лањске године био у управном притвору и под исле-

ђењем, ухваћена је једна његова цедуља, коју је хтео да протури некоме у варош, а из које се видело да је он у околини Београда у некој пећини имао скривене ове ствари: златан женски сахат с ланцем, два златна прстена и још неке скупоценије предмете. Сви напори полиције да до ових прелмета дође остали су безуспешни. Претресене су све јаме и пећине у околини београдској, али без икаквог резултата, а он је упорно одрицао да има што у ствари, већ да се само „шалио“ са оном цедуљом.

У Београд је, вели, дошао сада из Шапца, а тамо је прешао из Сремске Митровице. Ако се зна да је где учинио какву кривицу нека се акта пошљу Управи града Београда, где се он налази под истрагом за представљену крађу.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Нађен леш. — У атару општине косточачке, на десној обали Дунава испод штека и косточачке паринарнице, нађен је један женски леш, који је вода избацила 8. ов. м-ца.

Увиђајем и секцијом је утврђено: да је леш девојчице старе 14—15 година, висок 1,28 мет. Од одећа на лешу је нађено: горња кратка сукња од пархета, карирана крупним штрафтама црвене и жуте боје, доња кратка подсукња од плавичастог циц-пархета, бела кошуља од обичног шифонског платна, рекла од цица боје љубичасте (лила) са чипкама на рамењачама, у ушима утопљенице нађене су две мале жуте мишћуше са малим црвеним каменчићима.

Леш је прешао у трулеж, што значи да је дужи време био под водом, и да га је вода донела на место где је нађен са велике даљине. На лешу нису нађени трагови од насилне смрти.

Позивају се све полицијске и општинске власти да у својим домањацима потраже фамилију нађеног леша и ако што о овом лешу, чија идентичност није утврђена, сазнаду, да о томе известе начелника среза пожаревачког с позивом на Бр. 8324. — УБр. 17048.